

گزارشی از چهارمین نشست بین المللی صلح «اسلام - دین صلح و سازندگی»

روزهای ۲۶-۲۵ ماه می در شهر گروزی پایتخت چین به یاد احمد حاجی قدیروف اولین رئیس جمهوری چین، چهارمین نشست بین المللی صلح «اسلام - دین صلح و سازندگی» برگزار شد.

در این نشست هیات هایی از ۳۰ کشور دنیا متشکل از شخصیت های دینی، روحانیان برجسته و فعالان سیاسی و اجتماعی در شهر گروزی حضور پیدا کردند.

روز اول:

برنامه با سخنرانی رمضان قدیروف رئیس جمهور چین آغاز شد. وی در سخنان خود چنین گفت: «حضور شما میهمانان گرامی را در سرزمین مقدس جمهوری چین خوشامد می گویم. در این سرزمین فعالان برجسته اجتماعی و دینی، دانشمندان و سیاستمدارانی حضور دارند که نه تنها در روسیه، بلکه در تمام دنیا از شهرت برخوردار هستند. همین جریان حکایت از آن دارد که نشست یادبود احمد حاجی قدیروف اولین رئیس جمهور ما، هر سال توجه تعداد بیشتری از افراد دنیا را به خود جلب کرده و اعتبار آن افزایش می یابد. و همچنین دانشمندان بیشتری برای شرکت در این برنامه و سخنرانی در آن اظهار آمادگی می کنند. تمامی این عوامل در یک جا جمع شده اند تا به ما نشان بدهند که مسیر را درست می رویم. بسیار مهم است که شرکت کنندگان این نشست علاوه بر بحث و بررسی مسایل موجود در مقالات خود، به دنبال راه های موثر برای حل این مسایل نیز باشند.

رمضان قدیروف در سخنان خود بر این مساله تاکید کرد که جنگ و اعمال زور در اسلام کاملا مفاهیمی بیگانه هستند. وی همچنین افزود: «برای حفظ صلح و ایجاد آن در کشورهای خود باید حقیقت را بر زبان جاری ساخت، حتی اگر این حقیقت برای دیگران چندان خوشایند نباشد».

قدیروف اظهار داشت: «جریانات ناراحت کننده ای که اکنون در کشورهای اسلامی رخ می دهند، واقعا مرا به عنوان یک مسلمان نگران می کنند. انسان های واقعا بی گناه در پاکستان، سوریه، یمن، لبنان و فلسطین هر روز کشته می شوند. این کشورها در ابتدای راه توسعه اقتصادی بودند، اما نیروهایی ظهور کردند که از این جریان چندان خرسند نبودند. نتیجه این شد که امروز رنج و عذاب زنان، پیرمردان، کودکان و ویرانی شهرها و سیل مردمانی را شاهد هستیم که به دنبال مامنی در کشورهای دیگر می گردند».

رئیس جمهوری چین از تمامی حاضرین در نشست خواست که توجه خود را به تلاش در راستای رسیدن به اتحاد و پیوستگی مسلمانان معطوف دارند.

وی در این خصوص اظهار داشت: «من می خواهم از شما درخواست کنم که تمام تلاش خود را برای حفظ اتحادمان بکار گرفته و نگذارید که ما را از هم جدا کنند. وگرنه نتیجه می تواند برای همه ما بسیار تلخ و ناگوار باشد. برای نمونه می توان به سرزمین روسیه و جمهوری چین اشاره کرد. زمانی رسید که مردم این منطقه فریاد استقلال را سر دادند و دولت اسلامی جدایی خواه ایچکریا را اعلام کردند. آنان می گفتند که می خواهند اسلام را توسعه بدهند، اما نهایتاً بدان جا رسیدند که حتی دین هم از میان رفت. این افراد شعارهایی در خصوص عدالت سر می دادند، اما در عمل چیز دیگری مشاهده می کردی. دستاورد این دولت جدایی طلب غم و اندوه برای مسلمانان بود.»

قدیروف در سخنان خود به مسایل مختلفی اشاره کرد، وی همچنین گفت: «امروز به لطف خداوند متعال، ما توانسته ایم همچنان دین خود را حفظ کرده و از گزند در امان نگاه داریم. امروز ما می توانیم مسجد و مدرسه حافظان قران بسازیم، می توانیم دانشکده اسلامی سراسری روسیه «حاجی کیشییف» را ایجاد کنیم. حتی ولادیمیر پوتین نخست وزیر روسیه نیز در این امر از ما حمایت کرد. این اقدامات اهمیت زیادی دارند. در جمهوری چین جایی برای وهابیت، افراطی گرایی و تروریست ها وجود ندارد. این یعنی توسعه اسلام در زمین.»

رمضان قدیروف اظهار اطمینان کرد که کار نشست پرثمر بوده و انگیزه لازم را برای تحکیم اتحاد مسلمانان در مسیر صلح و سازندگی فراهم خواهد ساخت.

در ادامه، حاج احمد قدیروف رئیس شورای عالمان جمهوری تاتارستان خطاب به حاضرین نشست گفت: «قبل از هر چیز، می خواهم از طرف تمامی مسلمانان روسیه و از طرف خود به خاطر حضور شما عزیزان در نشست تشکر و قدردانی کنم. می خواهم یک بار دیگر توجه شما را به نام این نشست یعنی «اسلام - دین صلح و سازندگی» جلب بنمایم. زیرا لازم به تاکید است که اسلام دین صلح و عدالت اجتماعی می باشد. اعتقاد به خدا یکی از اصول اسلام است که باید افکار ما را پاکسازی کرده و مسلمان را از هر گونه افکار نادرست و غیرواقعی دور سازد، باید به انسان مسلمان کمک کند تا از بدی و نفرت به سایرین و اطرافیانش خودداری کند. و هر مسلمانی باید برای رسیدن به این مرحله تلاش کند.»

الکسی گریشین مشاور ویژه نهاد ریاست جمهوری روسیه نیز برای شرکت کنندگان در این برنامه آرزوی موفقیت و کار ثمربخش کرد.

گریشین در سخنان خود اظهار داشت: «در ابتدا می خواهم در اینجا از طرف نهاد ریاست جمهوری روسیه به تمام میهمانان نشست حاضر خوش آمد گفته و برای همگی آرزوی موفقیت کنم. همچنین از جناب آقای رمضان احمدویچ و تمام کسانی که سهمی در برگزاری این کنفرانس داشته اند و از پذیرایی گرم شما مراتب تشکر و قدردانی خود را ابراز می کنم. موضوع نشست امروز از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است. رمضان احمدویچ و سایرین در صحبت های خود به این مساله اشاره داشتند که اسلام سنتی در روسیه دشمنان زیادی دارد که می خواهند در میان مسلمانان تفرقه ایجاد کرده و مانع از اتحاد نیروهای سالم جامعه اسلامی شوند. من معتقدم که

این مساله کاملا درست است. ما شاهد گرایش های حاضر در دنیا هستیم. کارهای زیادی باید صورت بگیرد. و ما از طرف دولت روسیه تمام تلاش خود را برای کمک به جامعه اسلامی، به کار خواهیم گرفت. ما معتقدیم که با متحد ساختن نیروها می توانیم از عهده مبارزه با تجاوزی که به اسلام شده است، برآییم. کارهای زیادی تا کنون در این مسیر انجام گرفته و در آینده نیز اقدامات لازم را انجام می دهیم».

وی همچنین با اشاره به کار اداره روحانیت مسلمانان جمهوری تاتارستان افزود: «من می خواهم در اینجا بر تلاش بی وقفه سلطان حاجی میرزایف مفتی چچن اشاره کرده و بگویم که ما تعاملات بسیار خوبی با یکدیگر داریم. مفتی جمهوری چچن یکی از نمونه های کم نظیر در روسیه است. کاری که اداره روحانیت مسلمانان جمهوری چچن انجام می دهد را نباید از نظر دور داشت و نباید نسبت به آن بی اهمیت بود... کنفرانس امروز ما به یاد احمد قدیروف قهرمان روسیه و اولین رییس جمهوری چچن برگزار شده است. احمد قدیروف از فعالان قابل احترام کشور ما به شمار می رود. زندگی آرام و توسعه سازنده چچن مرهون خدمات شایسته این شخص می باشد. تاثیرات وی، تجربه و شیوه زندگی اش در تمام منطقه قفقاز شمالی سرآمد است. من می خواهم بگویم که ما باید ادامه دهنده راه این انسان بزرگ باشیم و در این راه از هیچ کاری دریغ نکنیم».

روز دوم:

روز دوم نشست با سخنان سلطان میرزایف رییس اداره روحانیت مسلمانان جمهوری چچن آغاز شد. میرزایف برای حاضرین از چگونگی گسترش اسلام در سرزمین روسیه و زندگی مسلمانان این کشور سخن گفت.

وی چنین گفت: «امروز روابط میان دولت ها و ادیان روسیه را باید همچون گذار از مرحله اختلاف نظرها و ایجاد روابط همکاری نزدیک بر مبنای حسن تفاهم دوجانبه بررسی کرد. من می خواهم بر این موضوع تاکید کنم که در روسیه حقوق هیچ یک از ادیان پایمال نمی شود، حتی مسلمانان. اما برخی افراد هر از چند گاهی سعی می کنند این موضوع را به میان کشیده و منافع خود را از آن میان کسب کنند. این کار نه به نفع مسلمانان است و نه جامعه روسیه به طور کل. من می خواهم با مسئولیت کامل بگویم که امروز در فدراسیون روسیه تمام شرایط برای توسعه اسلام فراهم است. علاوه بر این، نه در قوانین کشور ما و نه در قانون اساسی روسیه، هیچ بند یا مادی ای نیست که با اسلام در ستیز قرار بگیرد. و آن افرادی که می گویند در روسیه حقوق مسلمانان پایمال می شود، دروغ گویانی بی وجدان هستند».

میرزایف در ادامه تصریح کرد: «اگر بخواهیم سخن از جمهوری چچن به میان آوریم، باید بگوییم که در اینجا دین اسلام بیش از سایر مناطق گسترش و توسعه یافته است. این توسعه یافتگی را مرهون خدمات شایسته رمضان قدیروف هستیم. ما با تمام موسسات دولتی، وزرات خانه ها و نیروهای نظامی این منطقه ارتباط و همکاری تنگاتنگ داریم. نتیجه این همکاری ها، پیشرفت هایی است که در مبارزه با مواد مخدر و برنامه های تربیتی دینی - اخلاقی جوانان حاصل شده است. اگر این برنامه ها را در تمام مناطق کشور به اجرا درآوریم، آنوقت می توانیم جوانانی سالم و با معیارهای اخلاقی درست تربیت کنیم».

شیخ الاسلام الله شکور پاشازاده رییس اداره روحانیت مسلمانان قفقاز نیز خاطر نشان ساخت که ارتباط دادن هر گونه اقدام تروریستی و اعمال زور با اسلام به هیچ عنوان برای مسلمانان قابل تحمل نیست.

وی همچنین افزود: «در این خصوص برداشتن گام هایی در جهت حمایت از دین مقدس اسلام در مقابل حملات بی اساس این قبیل افراد بسیار ضروری می نماید. من از برپاکنندگان نشست امروز که اداره روحانیت مسلمانان جمهوری چین و بنیاد اجتماعی احمد قدیروف می باشند، به خاطر این اقدام ارزشمند از صمیم قلب تشکر می کنم. برگزاری این قبیل برنامه ها در سرزمین مقدس چین واقعا ارزشمند و سمبولیک است.»

به گفته وی، جمهوری چین امروز یک نمونه عالی از چشم اندازهای سازنده است. زمانی که مردم در بستر توسعه به جریان می افتند، باید میراث فرهنگی خود را نیز به خوبی حفظ نمایند.

شیخ احمد تمیم مفتی اوکراین نیز در این نشست حضور داشته و به ایراد سخن پرداخت. وی گفت: «همه ما باید از مسئولیتی که بر دشمنان قرار گرفته است، آگاه باشیم، باید تعالیم اسلامی را در همه جا منتشر کنیم. این تعالیم به انسان کمک کرد تا مفهوم عدالت، فرهنگ متعالی و اخلاقیات را بشناسد. اهداف اسلام همین است. ما باید حسن همکاری خود را در این کار همچون الگویی برای گفتگوهای سازنده و تشکیل جامعه فرهنگی و آگاه نشان دهیم. ما همه احمد حاجی قدیروف قهرمان چینی و رییس این جمهوری را به خاطر داریم. به یاد داریم که او همیشه در حال تلاش بود و تمام نیروی خود را برای حمایت از مردم و کشورش بکار می گرفت. او زندگی خود را در این راه گذاشت و برای شکوفایی جمهوری چین از خود سرسختی نشان داد. مهم این است که در جامعه ما مردمی صادق و شایسته حضور داشته باشند، مردمی که بتوانند پا جای پای رسول خداوند (ص) بگذارند. به همین دلیل است که ما بر اهمیت تحصیلات اسلامی و روشنفکری تاکید داریم. زیرا دانش در اسلام و زندگی اسلامی لازم است.»

رامان باغداساریان کارشناس بخش تعاملات کلیسا و جامعه وابسته به کلیسای مسکو نیز بر نقش تحکیم کننده گفتگوی بین ادیان در روسیه تاکید کرد. وی همچنین گفت: «طی سال های اخیر با وجود اختلاف نظرها و تبلیغات منفی از طرف جوامع افراطی گرا، تعاملات میان جوامع دینی سنتی در روسیه و کشورهای جامعه مشترک المنافع به خوبی تقویت شده است. شراکت و حسن همکاری ما با مسلمانان، یهودیان و بوداییها نه تنها سطح این ارتباطات را در سطحی بالا حفظ می کند که حتی ابعاد جدید این همکاری را در قالب گفتگو و سایر برنامه ها غنی می سازد. سازمان ها و انجمن های بین ادیان در سطح دولت ها و مناطق ایجاد شده است که یکی از آنها هم شورای بین ادیان روسیه بود. وظیفه اصلی این سازمان این است که موض جوامع دینی را در خصوص مسایل مهم روز با یکدیگر متحد ساخته و از معیارهای اخلاقی زندگی اجتماعی در مقابل جوامع جهانی حمایت کند.»

به گفته باغداساروف، همکاری های متقابل میان ادیان می تواند اصالت هر یک از آنها را حفظ و تثبیت کند. اگر ادیان بتوانند موضع گیری یکسانی نسبت به مسایل ناخوشایند داشته باشند، آنگاه قادر خواهند بود در حوزه اصول اخلاقی - دینی دولت روسیه نیز متحد شوند.

وی همچنین افزود: «این استراتژی می تواند به جلوگیری از اختلافات اساسی کمک کرده و ناآرامی های شکل گرفته از عقاید قومی و دینی در جامعه را نیز هم در روسیه و هم در دنیا کاهش می دهد. علاوه بر این، به حفظ تنوع مدنی نیز کمک می کند. تعامل ادیان جهانی و همکاری آنها با دولت ها و نهادهای اجتماعی بر بروز هرگونه تفرقه در میان مردم جوامع غلبه کرده و به مردم کمک می کند تا همدیگر را بهتر بشناسند. این شناخت با احترام به فرهنگ منحصر بفرد هر قوم و آداب و رسوم دینی اقوام مختلف همراه می شود».

میزگرد:

در چارچوب نشست حاضر میزگردی برای بحث و بررسی چشم انداز توسعه در بانکداری اسلامی روسیه و تجربه کشورهای دیگر تشکیل شد.

در این میزگرد بهترین کارشناسان بانکداری اسلامی روسیه حضور داشتند که از جمله آنها می توان به رنات بککین دکترای علوم اقتصادی و رییس گروه منطقه شناسی و اسلام شناسی دانشگاه فدرال قفقاز، یولیا پرودنیوکوا کارشناس اوراق قرضه اسلامی و لئونید سیوکیانین دکترای علوم حقوق و استاد دانشگاه دولتی مدرسه عالی اقتصاد نام برد.

الکسی کوالنکو رییس پروژه شرکت بیمه اسلامی «روسنو» نیز به نوبه خود از چشم انداز نقشه راه ها برای بانکداری اسلامی در روسیه صحبت کرد. وی در این خصوص گفت: «در خصوص مساله توسعه بانکداری اسلامی در روسیه باید تمام جوانب را در نظر گرفت. ما برنامه ای داریم که اگر طبق آن پیش برویم، در وهله اول بایستی یک گروه کاری برای آماده سازی قوانین زیرساختی تشکیل داد. این قوانین جهت انجام بهتر پروژه های آزمایشی جمهوری چین در زمینه بانکداری اسلامی و شرکت های بیمه هستند».

به اعتقاد وی، در حال حاضر جمهوری چین می تواند بستری مناسب برای توسعه بانک داری اسلامی در روسیه باشد. به گفته ایخوان گریخانوا رییس دادگاه داوری جمهوری تاتارستان، این جمهوری حضور خود را به عنوان یک منطقه در حال رشد و باثبات اثبات کرده است. و در راس این منطقه انسانی قرار گرفته است که هم برای کشور و هم در دنیای اسلام از احترام برخوردار است.

وی همچنین اظهار داشت: «جمهوری چین می تواند در روسیه اولین منطقه ای باشد که در آن بانکداری اسلامی بر طبق مدل بانک توسعه اسلامی جده ایجاد شده است». به حاضران در این میزگرد تاکید شد که مساله بانک داری اسلامی نیازمند تحقیقات بسیار جدی و بکار گیری تجربه در روسیه به طور کل و در جمهوری تاتارستان به طور خاص می باشد.

در خاتمه میزگرد نیز قطعنامه ای برای تشکیل گروه کاری به سرپرستی رمضان قدیروف به امضا رسید.

متن قطعنامه:

در خاتمه، حاضران در چهارمین نشست بین المللی صلح «اسلام - دین صلح و سازندگی» متفق القول قطعنامه ای را نوشتند که در آن نگرانی عمیق خود نسبت به افزایش تعداد فقرا، بی سوادان و افراد رانده شده از اجتماع در کل جهان را ابراز می کردند. در این سند آمده است: «با توجه به این مساله، نقش دولت، برای رسیدگی به مشکلات مهم اقتصادی و اجتماعی مردم جامعه بیشتر می شود».

حاضرین در کنفرانس نیز نگرانی خود را از آنچه که در کشورهای اسلامی به وقوع پیوسته است و از نقض حقوق بشر در این مناطق ابراز کردند.

در این قطعنامه توجه خاصی به استفاده از امکانات سیستم اقتصادی - دارایی در بازار روسیه شده است. در سند چنین مکتوم شده است: «توسعه نهادهای مالی (بانک ها، شرکت های بیمه و ...) که امکانات جدیدی را برای توسعه تجارت کوچک و متوسط در روسیه فراهم می سازند، باید در مرکز توجه قرار داشته باشند. لازم به ذکر است که نهادهای مالی اسلامی به خوبی توانسته اند در دوران بحران اقتصادی ثبات خود را به معرض نمایش بگذارند. این مساله را نباید در هنگام بررسی چشم انداز نهادهای مالی اسلامی چه در جمهوری و چه در کل فدراسیون روسیه از نظر دور داشت».

در این قطعنامه سخن از لزوم جذب نهادهای مختلف و سازمان ها برای حمایت از گفتگوی بین فرهنگ ها و توسعه روابط دوجانبه با آنها برای تحقق اهداف و پروژه های جدید می باشد.

با توجه به نکات ذکر شده و به منظور حل مسایلی که پیش روی رییس جمهور روسیه برای ایجاد مرکز مالی جهانی در روسیه و مسکو قرار دارد، و با تاکید بر اهمیت استفاده از مدل مالی اسلامی در سیستم مالی کشور و بررسی امکان تحقق آن در شرایط جمهوری چین، حاضرین بر لزوم برخی عناصر تاکید کردند:

۱. درخواست از رییس دولت، کشور، شرکت های فراملی، نهادهای مالی بین المللی و بانکی و همچنین سازمان های بین المللی برای مساعدت در خصوص زدودن فقر و ایجاد شرایط مطلوب و عادلانه اجتماعی؛
۲. مذاکره با دولت هایی که در زمره نیروهای موثلفه غرب بوده و به تدوین سیاست های یک جانبه می پردازند. متقاعد ساختن آنها در پایان دادن به این قبیل استراتژی ها در رابطه با دول مسلمان؛
۳. درخواست مساعدت از رییس جمهور روسیه فدرال برای فعال ساختن برنامه های صلح طلبانه در کشورهای اسلامی که دچار مناقشات نظامی - سیاسی شده اند؛
۴. فعال کردن برنامه های مربوط به گفتگوی فرهنگ ها و ادیان در تمام کشورها و دولت ها و استفاده از پتانسیل های دینی - اخلاقی برای مبارزه با رادیکالیسم، افراطی گرایی و پدیده تروریسم؛
۵. تقویت برنامه های مربوط به تربیت دینی - اخلاقی نسل جوان و نوجوانان و ایجاد حس همیاری و میهن پرستی در وجود آنها؛

در حوزه توسعه اقتصاد اسلامی و بانکداری اسلامی نیز شرکت کنندگان این نشست بدین نتایج رسیدند:

الف) اصول اقتصاد اسلامی شامل بانکداری اسلامی، بیمه اسلامی و مسایل مربوط به جهت گیری های اجتماعی اسلامی می شود که باید به طور دقیق مورد مطالعه قرار گرفته و استفاده از آن در روسیه و به طور کل و جمهوری چین به طور خاص بررسی شود؛

ب) برخی از مکانیزم های مورد استفاده در بانکداری اسلامی، همانند اصول بیمه اسلامی هستند و می توانند در جمهوری چین در چارچوب قوانین جاری مورد استفاده قرار گیرند؛

ج) ایجاد گروه کاری برای بررسی امکانات در بکار گیری اصول اسلامی بانک داری در جمهوری چین؛

د) برای اینکه سازمان های مالی اسلامی بتوانند آزادانه در سرزمین روسیه فعالیت کنند، توصیه می شود که به ارگان های مربوطه فدرال مراجعه کرده و تغییراتی در برخی لوایح قانونی روسیه فدرال در خصوص نحوه فعالیت بانک های اسلامی و سایر نهادهای مالی اسلامی ایجاد کرد؛

ر) حمایت های اطلاعاتی - تحلیلی از تمام پروسه توسعه اقتصاد اسلامی؛

و) در این نشست باید مشخص کنیم که نشست بین المللی صلح «اسلام - دین صلح و سازندگی» سکوی دایمی و تخصصی برای روشنگری و به ترویج مدل های مالی اسلامی در روسیه و جمهوری چین می باشد.